

UPPSALA
UNIVERSITET

Resultatrapport 2018: Ämnesprov i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3

Birgitta Mark och Tobias Dalberg

Inledning

Ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3 konstrueras av en provgrupp vid Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. Ämnesprovet (Np3) utformas utifrån kursplanens syfte och centrala innehåll, och bedömningen utgår från dess kunskapskrav. Nya ämnesprov tas fram varje år och provuppgifterna prövas ut i många olika skolor i landet. Denna rapport inleds med ett avsnitt om provets sammansättning. Sedan följer ett avsnitt om provinstitutionens insamling av lärarsynpunkter och elevprestationer och därefter en sammanfattande redogörelse för konstruktionsprocessen. De avslutande två avsnitten tar upp och kommenterar resultat av ämnesprovet 2018 samt resultat av den lärarenkät som medföljde provet.

Provets sammansättning

Ämnesprovet i årskurs 3 inramas alltid av ett tema som är gemensamt med provet i matematik. Temat för 2018 års prov är *Livet på gården* och i likhet med proven 2012–2017 omfattar provet åtta delprov.

- Delprov A prövar elevernas förmåga att kunna delta i samtal, ställa frågor, lyssna på andra, framföra egna åsikter samt bygga vidare på vad andra säger och ge kommentarer.
- Delprov B, C, D och E prövar elevernas läsförmåga ur olika aspekter.
- Delprov F och G utgår från en skrivuppgift där eleverna ska skriva en berättande text. I delprov F prövas elevernas förmåga att skriva berättande med fokus på handling och struktur och i delprov G prövas stavning och interpunktion utifrån samma elevlösning.
- Delprov H prövar elevernas förmåga att kunna skriva en beskrivande faktatext.

I ämnesprovet ingår även en frivillig del som belyser hur eleverna själva skattar sin förmåga i en självbedömning: *Jag talar, läser och skriver*. Denna del har formen av olika påståenden som eleverna ska reflektera över och ta ställning till.

Under processen med att sätta samman provets olika delprov läggs mycket arbete på att se till att elevmaterial, såväl läshäften som uppgiftshäften, ska tilltala eleverna och passa målgruppen. Det handlar om allt från typsnitt och textstorlek till dispositionen mellan bild och text samt att illustratörer ibland kompletterar med ytterligare bilder till den ena eller båda texterna.

Insamling

I anslutning till 2018 års ämnesprov i svenska och svenska som andraspråk för årskurs 3 har lärarna ombetts att besvara en enkät om olika aspekter av provets utformning och genomförande. Lärarenkäten reviderades 2017 och är sedan dess mer omfattande. Den har 2018 besvarats av 695 lärare vilket kan jämföras med året innan då motsvarande enkät besvarades av 495 lärare samt året dessförinnan då enkäten besvarades av 791 lärare. Fortfarande är det dock betydligt färre lärare som besvarat enkäten än under åren 2011–2015 då den varje år besvarades av över tusen lärare. Av de lärare som i år besvarade enkäten undervisar 96 procent (665 stycken) i svenska och 29 procent (204 stycken) i svenska som andraspråk. En stor majoritet, 95 procent, har behörighet i det ämne de har bedömt provet i, men 4 procent uppger att de inte har behörighet. Spridningen i arbetslivserfarenhet mellan de som besvarat enkäten är god; cirka 40 procent av de svarande har jobbat 0–10 år som lärare och cirka 30 procent har jobbat i 10–20 år respektive mer än 20 år.

Lärarna ombads också att skicka in elevlösningar efter ett visst urvalssystem. Resultaten i denna resultatrapport bygger på de 562 elevlösningar som har registrerats i provgruppens databas. Av dessa följer 391 elever kursplanen i svenska och 148 elever kursplanen i svenska som andraspråk. För enstaka elever har ämne inte angivits på inskickningsblanketten. Det underlag som provgruppen samlar in är alltså relativt begränsat, varför resultatet bör tolkas med försiktighet.

Förutom svaren på lärarenkäten samt insamlingen av elevlösningar får provgruppen information i anslutning till provets genomförande när lärare hör av sig via e-post och telefon. Antalet frågor som nådde provkonstruktörerna var ungefär lika många som året innan. De vanligaste frågorna gällde genomförande och anpassning av delproven samt bedömning av de olika delprovens uppgifter, men många frågade också efter ljudfiler till hjälp vid bedömning av delprov D.

Konstruktionsprocessen för provet

Konstruktionsprocessen tar sin utgångspunkt i ett övergripande tema som är gemensamt med ämnesprovet i matematik. Temat inspirerar urvalet av texter och konstruktionen av uppgifter. Fortlöpande under processen vägs validitets- och reliabilitetsaspekter in och hänsyn tas till genomförande, autenticitet och interaktivitet. Likaså påverkas processen av de etiska överväganden som görs under framtagandet av de olika delproven.

Delprov A

Delprov A utgår från en temainriktad affisch som är gemensam för ämnesprovet i matematik och ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3. Med stöd av affischen prövas om eleverna i en grupsituation kan samtala om elevnära frågor och ämnen. Utprövningen sker på olika skolor i 10–15 grupper med 3–4 elever i varje grupp. Affischen prövas först ut i skissform och utprövningarna påverkar affischens slutliga utformning samt uppgiften som eleverna ska arbeta med.

Delprov B, C, D och E – läsförmåga

Liksom i ämnesproven 2012–2017 prövas elevernas läsförmåga i 2018 års prov ur olika aspekter med stöd av fyra skilda delprov. I delprov B och C prövas elevernas förmåga att kunna läsa och förstå en berättande text respektive en faktatext utifrån temat *Livet på gården*. De två delproven består av 18 flervalsuppgifter vardera, där ett i förväg bestämt antal poäng anger delprovets kravnivåer.

För delprov D och E gäller att eleverna enskilt tillsammans med en lärare ska kunna visa grundläggande läsförståelse. I delprov D läser eleverna inledningen till provets berättande text där förmågan att läsa med flyt prövas, medan delprov E prövar om eleverna kan föra enkla resonemang om den upplästa texten och relatera denna till egna erfarenheter. Till dessa två delprov finns ett bedömningsunderlag där ett antal aspekter ska vara uppfyllda för att elevernas prestationer ska nå kravnivåerna.

Delprov B och C prövas ut i flera steg. Först får ett antal klasser lyssna till, och läsa, en eller flera tänkbara texter för respektive delprov och uttala sig muntligt och skriftligt om vad de tycker om texterna. Detta sker under hösten drygt ett år innan provet ska vara klart. Därefter konstrueras 18 läsförståelseuppgifter till respektive utvald text: 9 lokaliseringuppgifter och 9 tolknings- och/eller integreringsuppgifter. Parallellt med detta konstrueras även skrivuppgifter (delprov F/G och H) som anknyter till texterna. Texter och läsförståelseuppgifter samt skrivuppgifter granskas vid ett externt referensgruppsmöte under våren. Därefter sker utprovningar i flera steg. Först genomförs en pilotutprovning av delprov B och C tillsammans med tillhörande skrivuppgifter F/G och H med cirka 75 elever per delprov. Därefter analyseras utprovningens resultat kvalitativt och kvantitativt och läsförståelseuppgifter och skrivuppgifter modifieras utifrån resultatet av pilotutprovningen. Nästa steg är en större utprovning av delproven, där varje delprov genomförs med cirka 500 elever. Resultaten analyseras för att säkerställa att uppgifterna håller sig inom de riktvärden som ska uppnås för att provets svårighetsgrad ska anses stabil. Vanligen görs ytterligare förbättringar i en mindre utprovning i maj. Även resultaten från den bearbetas med kvalitativa och kvantitativa metoder. Slutligen finns en möjlighet att finslipa provet en sista gång. När det gäller 2018 års prov gjordes denna sista utprovning i augusti 2017 med elever som just börjat i årskurs 4. Sammantaget ger de fyra delproven B, C, D och E en bild av elevernas läsförmåga i relation till de kunskapskrav för årskurs 3 som kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk anger.

Delprov D och E prövas varje år ut med en elev i taget i 3–5 klasser med sammanlagt cirka 60 elever. Utprovningarna genomförs i slutet av vårterminen i årskurs 3 och i början av höstterminen i årskurs 4.

Delprov F/G och H – skrivförmåga

Som framgått ovan prövas skrivproven ut parallellt med läsproven. Klasser som deltar i utprovningar av delprov B (läsförståelse berättande text) gör även delprov F/G (skrivuppgift berättande text) och elever som prövar ut delprov C (läsförståelse faktatext) gör även delprov H (skrivuppgift faktatext) i utprovningarna. Omfattningen av skrivprovsutprovningarna är ungefär densamma som av läsprovutprovningarna, bortsett från den första utprovningen då eleverna endast möter en text som de ska uttala sig om. Det är även viktigt att skrivuppgifterna prövas ut av elever som följer såväl kursplanen i svenska som kursplanen i svenska som andraspråk för att säkerställa att uppgifterna lämpar sig för båda grupperna samt för att anvisningar för bedömning och elevexempel av bådadera ska finnas med i bedömningsanvisningarna.

När skrivuppgifterna är utprovade och modifierade väljs ett antal elevlösningar på olika nivåer ut och skrivs in digitalt. Vid urvalet eftersträvas texter som ligger i närheten av kravgränsen för lägsta godtagbara nivå. Detta för att den typen av texter i extra hög grad behöver exemplifieras i bedömningsunderlaget. De utvalda texterna bedöms på externa referensgruppsmöten där det fastställs om lösningarna når eller inte når kravgränsen. Enstaka texter som ligger klart över kravgränsen kan även förekomma i underlaget för att exemplifiera annat som kan vara värdefullt att ta fasta på vid bedömningen. Lärarnas bedömning tillsammans med provkonstruktörernas ligger till grund för bedömningsanvisningarnas analyser. Fyra exempeltexter skrivna av elever som följer kursplanen i svenska och två texter skrivna av elever som följer

kursplanen i svenska som andraspråk väljs ut för respektive delprov. Analyser skrivs och de analyser som avser svenska som andraspråk granskas och kommenteras av experter från Nationellt centrum för svenska som andraspråk innan de får sin slutliga utformning.

Provresultat med kommentarer

Då ämnesprovet så långt som möjligt ska kunna sägas vara likvärdigt över tid är det värdefullt att analysera vilka likheter och olikheter som framkommer vid en jämförelse av två näraliggande prov. Det nationella provet i årskurs 3 har genomförts nio gånger, 2010–2018, varav de senaste sju åren enligt Lgr 11. Denna rapportens resultatdel utgår från 2018 års insamlade elevlösningar samt den statistik som tagits fram med hjälp av dessa. Jämförelser görs i första hand med ämnesprovet 2017.

I tabell 1 och 2 redovisas andelen elever som nått kravnivån inom respektive delprov uppdelat på de båda svenskämnen. Som framgår av tabellerna är resultatet lägre för samtliga delprov när det gäller elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk, vilket det även varit tidigare år. Minst är skillnaden i resultat mellan de båda elevgrupperna för delprov A och störst är skillnaden för delprov B, vilket också förstärks av de kommentarer lärare angett i fritext angående de olika delproven.

Tabell 1. Andelar som nått kravnivån inom respektive delprov. Elever som följer kursplanen i svenska.

Delprov	A	B	C	D	E	F	G	H
Nått kravnivå	98,7	95,4	91,6	93,6	98,5	92,0	91,8	94,6
Ej nått kravnivå	1,3	4,6	8,4	6,4	1,5	8,0	8,2	5,4
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal	390	391	391	390	390	389	389	389

Tabell 2. Andelar som nått kravnivån inom respektive delprov. Elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk.

Delprov	A	B	C	D	E	F	G	H
Nått kravnivå	93,1	65,1	66,2	75,3	86,3	77,9	69,7	81,9
Ej nått kravnivå	6,9	34,9	33,8	24,7	13,7	22,1	30,3	18,1
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal	145	146	145	146	146	145	145	144

Det man kan konstatera vid en jämförelse med 2017 års provresultat, är att resultatet är relativt oförändrat för elever som läser svenska. På tre delprov har det sjunkit något, medan det på övriga fem delprov stigit enstaka procentenheter. Resultatet för elever som läser svenska som andraspråk har däremot sjunkit rejält. Två delprov avviker från denna tendens. Det gäller delprov A, där samma höga andel elever som vanligt uppnår den satta kravgränsen samt delprov H, där betydligt fler elever än tidigare år uppnått kravgränsen. Delprov A är det enda muntliga delprovet och det genomförs som en gruppuppgift med individuell bedömning. För att uppnå kravnivån i detta delprov krävs andra förmågor än i övriga delprov, exempelvis vilja att kommunicera och samarbeta och att förstå turtagningens principer. Detta är något elever kan klara utan stark läsförståelse eller skrivförmåga. När det gäller det goda resultatet på delprov H är det jämfört med övriga delprovsresultat mer förvånande. Kanske finns något förklaringen att hämta i det som lärare skrivit i lärarenkäten:

- ”Jag tycker att det var en mycket bra faktatext om ekorren jämfört med tidigare år. Bra att det var ett djur som eleverna kände till.”
- ”Ämnet för faktatexten detta år var mycket elevnära och bra vilket gav eleverna en stor chans att lyckas”
- ”Bra och elevnära texter.”

Dock ger inte det faktainnehåll som lärarna betecknar som elevnära motsvarande uppgång i de delprov som prövar läsförståelse. Framför allt syns ingen motsvarande uppgång i delprov C, som gäller samma faktainnehåll som delprov H, utan resultatet för delprov C sjunker i stället. En annan förklaring till det förbättrade resultatet på delprov H skulle kunna vara att undervisningen i skolorna mer och mer inriktas mot systematiskt träning i att skriva faktatexter och att detta manifesteras i det goda delprovsresultatet. När det gäller övriga delprov där resultatet försämrats finns ingen uppenbar förklaring. Nedgången i resultat är marginell för elever som läser svenska, medan resultatet för elever som läser svenska som andraspråk gått ner mellan 3 och 15 procentenheter på delproven B-G. Tydligast är nedgången i läsdelarna, delprov B-D samt delprov G som prövar stavning och interpunktion. Tendensen att delproven skulle vara svårare för elever som läser svenska som andraspråk har inte framkommit i utprovningar, på referensgruppsmöten och inte heller i de omfattande statistiska analyser som gjorts av delproven eller i lärarenkäter. Provggruppen kommer att följa upp dessa tendenser framöver.

Jämförelser över tid

I Diagram 1 visas hur resultatet på de båda läsproven B och C varierat under de år Äp3 funnits. Resultatet har i mestadels varit lite bättre för delprov B än delprov C och båda delproven visar i det stora hela en god stabilitet. Kravgränsen för att uppnå minsta godtagbara nivå för respektive delprov har varje år legat på 13 rätta svar av 18 möjliga, utom för delprov B år 2012, då kravgränsen var 14 av 18. Trots den något strängare kravgränsen 2012 är det just det året som flest elever nådde kravgränsen för delprovet, vilket visar att det var motiverat att det året höja gränsen från 13 till 14 poäng.

Diagram 1. Andel som nått kravgräns i delprov B och C 2010–2018. Elever som följer kursplanen i svenska.

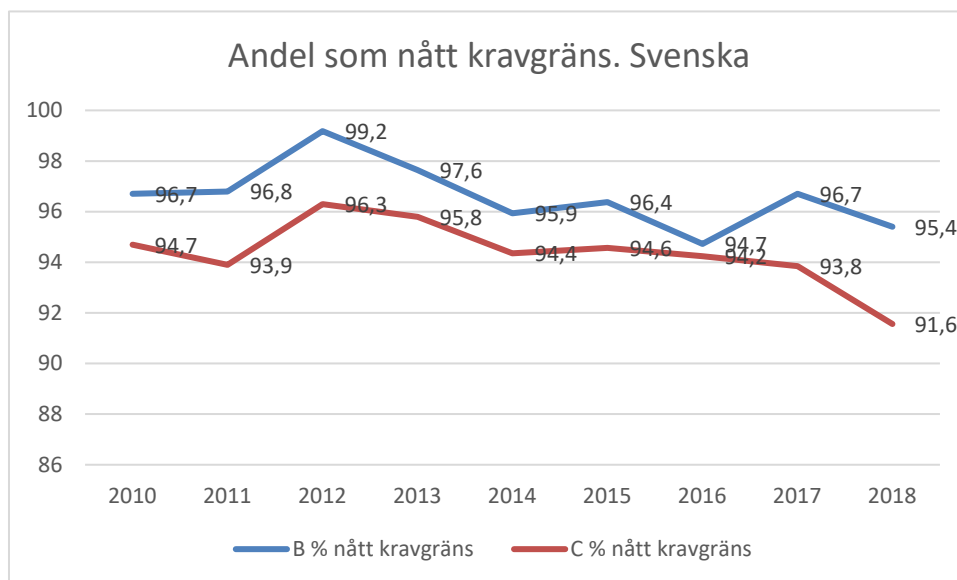
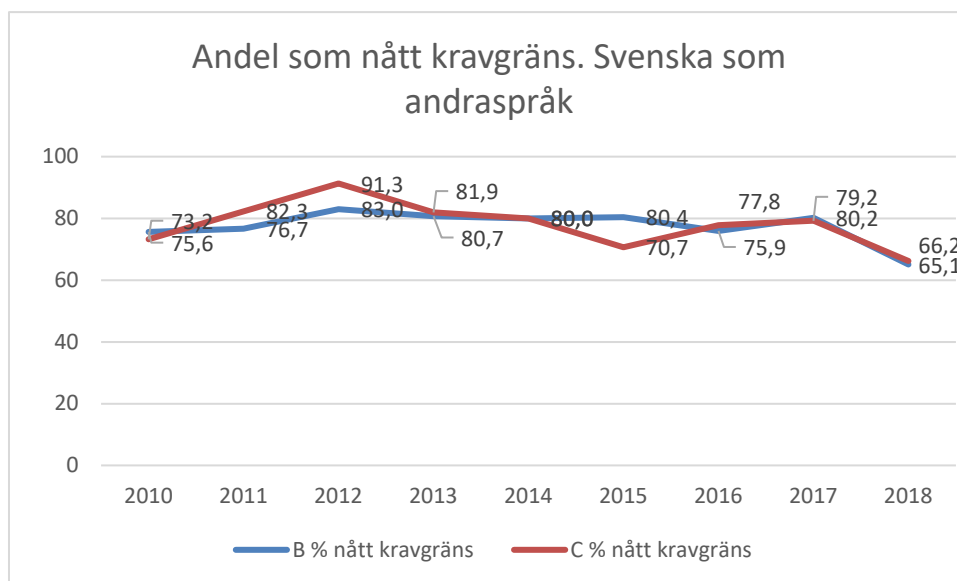

Diagram 2. Andel som nått kravgräns i delprov B och C 2010–2018. Elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk.

Analysen av elevlösningarna år 2018 visar att 95,4 procent av eleverna som följer kursplanen i svenska når kravnivån för delprov B (läsförståelse berättande text) och 91,6 procent når kravnivån för delprov C (läsförståelse faktatext). Procentsatsen för delprov B är likartad mot de närmast föregående åren, medan resultaten för delprov C sjunkit ett par procentenheter sedan 2017. Resultatet för elever som läser svenska som andraspråk visar en betydligt större skillnad. Delprov B har sjunkit med hela 15 och delprov C med 13 procentenheter sedan 2017. Diagrammet visar att det även var ett lågt resultat på delprov C år 2015, dock inte så lågt som i år. Nedgången 2018 är alltså påfallande hög. Det är av största vikt att följa utvecklingen på delproven som prövar läsförståelse och söka svar på vad nedgången kan bero på.

Elevlösningarna visar vidare att 94 (sv) respektive 73 procent (sva) av eleverna klarar att läsa med flyt (delprov D) och 98 (sv) respektive 78 procent av eleverna kan utföra ett textsamtal omkring den höglästa

texten (delprov E). Högläsningdelen har för elever som läser svenska som andraspråk sjunkit betydligt jämfört med 2017 vilket är påfallande mycket, medan delprovet som prövar textsamtal endast sjunkit några procentenheter för elevgruppen. Resultatet för elever som läser svenska visar endast marginella förändringar. Tendensen att nedgången i resultat för elever som läser svenska som andraspråk visar sig alltså även här, och behöver analyseras.

Sammanfattningsvis visar dock resultatet på ämnesprovet som helhet att majoriteten av eleverna klarar samtliga delprov.

Enkätresultat med kommentarer

Provet som helhet

Lärarnas helhetsomdöme om provet är gott. I tabell 3 nedan presenteras svaren på påståendet ”Provet som helhet är bra”.

Tabell 3. Provet som helhet är bra.

Instämmer helt	Till stor del	Till viss del	Inte alls
436	233	22	2
62,7 %	33,5 %	3,2 %	0,3 %

Nästan alla instämmer helt eller till stor del i att provet i sin helhet är bra. Procenttalen är i stort sett identiska med svaren 2017. Fortfarande anser en del lärare att proven tar för lång tid att genomföra och att bedöma.

I tabell 4 nedan redovisas lärarnas uppfattning om elevernas reaktioner på provet.

Tabell 4. Hur var elevernas reaktioner på ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk?

I huvudsak positiva	I huvudsak negativa	Både positiva och negativa	Varken positiva eller negativa
588	5	63	14
84,6 %	0,7 %	9,1 %	2,0 %

De allra flesta har uppfattat att eleverna var positivt inställda till provet. Många kommenterar också att eleverna tyckte det var roligt att genomföra de olika delproven. Flera menar dock att elever med läs- och skrivsvårigheter eller svenska som andraspråk var nervösa och upplevde proven som svåra eller nedslående.

Några lärare uppger att elevernas prestationer är sämre i provsituationer än i undervisningen i övrigt. I tabell 5 redovisas lärarnas uppfattning om detta.

Tabell 5. Anser du att provresultaten ligger i linje med elevernas övriga prestationer under läsåret?

Ja, för flertalet	Ja, för cirka hälften	Ja, men bara för ett fåtal	Nej
661	22	5	2
95,1 %	3,2	0,7 %	0,3 %

Nästan alla menar att de flesta elever presterar lika bra på ämnesprovet som i övriga situationer.

I tabell 6 nedan anges lärarnas åsikter om respektive delprov.

Tabell 6. Vad är din uppfattning om delproven i svenska/svenska som andraspråk?

	Bra	Ganska bra	Ganska dåligt	Dåligt
A	492 70,8 %	133 16,3 %	36 5,2 %	9 1,3 %
B	571 82,2 %	85 12,2 %	14 2,0 %	0
C	562 80,9 %	90 12,9 %	17 2,4 %	0
D	564 81,2 %	88 12,6%	15 2,2 %	2 0,3
E	527 75,8 %	106 15,3 %	30 4,3 %	4 0,6 %
F	522 75,1 %	118 17,0 %	30 4,3 %	1 0,1 %
G	531 76,4 %	115 16,5 %	24 3,5 %	1 0,1 %
H	559 80,4 %	97 14,0 %	9 1,3 %	2 0,3 %

Det delprov som uppskattas mest är delprov B, tätt följt av delprov C, D och H. Delprov B och C, som eleverna som läser svenska som andraspråk hade ovanligt svårt att nå kravgränsen på, är lärarna fortfarande mycket nöjda med. Man kan även notera att delprov H, som eleverna klarade ovanligt bra 2018, också uppskattas betydligt mer detta år än tidigare år. Årets prov handlade om ett vanligt förekommande djur, och detta är något som i hög grad efterfrågas av lärare.

I kommentarsfältet skriver några att delprov A är för tidskrävande i förhållande till hur mycket bedömningsstöd det ger. Delprovet anses av vissa krångligt att genomföra av organisatoriska skäl och missgynnande för de elever som inte vågar ta för sig i gruppsamtal. Samtidigt tycker många att det är en lugn och bra inledning till proven.

Många lärare påtalade att eleverna kände till karaktärerna i årets berättande text (delprov B) och att deras förtrogenhet med dem gjorde delprovet extra lockande att ta till sig. Ingen har angett att det skulle vara ett problem att eleverna redan kände till karaktärerna. Just den text som användes i delprovet är enligt utvärderingsresultat inte lika spridd som kapitelböckerna om samma karaktärer.

Avgränsningen av ämnet för delprov F/G var bra enligt vissa lärare medan andra såg den som begränsande för elevernas fantasi. Några lärare har angett att det var svårt för eleverna att komma på något att skriva om och andra skriver att skrivuppgiften huvudsakligen gett återberättande texter.

Tabell 7. Hur bedömer du svårigheten på respektive delprov?

	För lätt	Lagom	För svårt
A	112 16,1 %	575 82,7 %	3 0,4 %
B	28 4,0 %	648 93,2 %	15 2,2 %
C	19 2,7 %	636 91,5 %	35 5,0 %
D	39 5,6 %	649 93,4 %	2 0,3 %
E	64 9,2 %	622 89,5 %	4 0,6 %
F	46 6,6 %	629 90,5 %	15 2,2 %
G	96 13,8 %	584 84,0 %	9 1,3 %
H	28 4,0 %	647 93,1 %	13 3,2 %

De allra flesta tycker att delprovets svårighetsgrad är lagom. Delprov A, E och G är de delprov som flest anser vara för lätta, medan delprov C och H sticker ut en aning åt andra hållet och anses av vissa vara för svåra. Ett antal kommentarer handlar om att temat inte var tillräckligt elevnära. Lärarna skriver att det var svårt för eleverna att skriva om det som anges i delprov F/G, då de flesta elever i årskurs 3 inte har någon erfarenhet av företeelsen. Andra anser tvärtom att temat var särskilt elevnära och inspirerande. Beträffande delprov A skriver några att eleverna blev inspirerade och ville motivera, förklara och övertyga kompisarna medan andra skriver; ”Det var svårt att få till en diskussion” eller ”De var helt eniga hela tiden”. Några anser att en av frågorna i delprov E var svår att relatera till vilket blev ett problem för många elever. En del lärare var av liknande anledning kritiska till den frågan då skolan ska vara avgiftsfri och frågor om att tjäna pengar inte hör hemma där. Den vanligaste kommentaren är annars att kravet på interpunktion i delprov G (tre korrekta meningar med stor bokstav och punkt) är för lågt ställt. Bland elever som läser svenska som andraspråk är det dock detta delprov som flest elever har svårigheter att nå kravgränsen i. När det gäller delprov C är det uppgifterna och svarsalternativen som anses svåra och ibland för lika, men det kan även vara svårt att förstå faktatexten på grund av det ämnesspecifika ordförrådet. Även för delprov H är det användandet av ett specifikt ordförråd som anses svårt. Dock har dessa kommentarer varit färre 2018 än tidigare, av tidigare nämnd anledning.

På samma sätt som provresultaten visar stora likheter mellan åren är svaren i lärarenkäterna mellan åren samstämmiga. Cirka 95 procent av lärarna tycker att de fyra delprov som prövar elevernas läsförmåga är bra eller ganska bra, lagom svåra och att de stämmer väl överens med kunskapskravet i slutet av årskurs 3.

Övriga synpunkter på det nationella provet och dess genomförande

Sambedömning av de nationella provens delprov är något som ofta diskuteras. Sådan bedömning kan genomföras på olika sätt, till exempel av flera lärare på en skola eller genom kommungemensam sambedömning. Lärarna är i huvudsak positiva till sambedömning i någon form då den ses som en möjlighet att komma fram till en så rättvis bedömning som möjligt samt att sådana tillfällen ger möjlighet till möten med andra lärare där man ges tillfälle att diskutera exempelvis kvalitet i elevtext. De hinder för sambedömning som anges är bristande organisation samt att lärare som arbetar på mindre skolor kan sakna kollegor att bedöma tillsammans med. Skolverket är positivt till sambedömning och menar att sådan kan skapa goda förutsättningar för en likvärdig och rättvis bedömning av provet samt utveckla lärares bedömarkompetens. I häftet *Bedömningsanvisningar* ges förslag till hur sambedömning kan organiseras på skolan.

Anpassning och digitalisering

I årets lärarenkät ställdes detta år ingen specifik fråga om anpassningar. Till provgruppen kom det även in betydligt färre frågor gällande anpassning under provperioden. Kanske beror det på att lärare till stor del känner till vad som gäller beträffande anpassning. Dock skriver ett par lärare under övriga synpunkter i lärarenkäten att de vill ha ett prov anpassat för elever med stora specialpedagogiska behov, för att de ska få visa vad de kan och inte behöva känna att de misslyckas med proven. En lärare skriver också att elever med till exempel dyslexi borde få använda samma hjälpmedel som i vanlig undervisning vid läsprovet, av samma anledning. Någon lärare uttrycker sig positivt om att eleverna får använda digitala verktyg för skrivande och flera lärare hoppas på en digitalisering av proven, vilket de menar skulle minska arbetsbördan betydligt.

Avslutning

Avslutningsvis kan det konstateras att 2018 års prov mottagits väl av lärarna och fungerat väl bland eleverna. Lärarenkäten visar att 96 procent av lärarna anser att provet som helhet är bra eller ganska bra, vilket är jämförbart med året innan. Vidare instämmer 90 procent av lärarna helt eller till stor del i formuleringen ”Provet som helhet är ett stöd för bedömningen” och lika många anser att bedömningsanvisningarna är ett bra stöd. En majoritet av eleverna når också kravnivåerna för de åtta delproven. Mellan 92 och 99 procent av eleverna som följer kursplanen i svenska når målen i de olika delproven medan 65 till 93 procent av eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk når målen. Resultaten för provet 2018 ligger i paritet med tidigare år för elever som följer kursplanen svenska medan resultatet är svagare än tidigare för elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk.

Till sist vill provgruppen tacka alla engagerade lärare för synpunkter och frågor som kommit in via lärarenkäten, e-post och telefonsamtal. Denna återkoppling tas till vara och hjälper till att utveckla det nationella provet i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3.